

Załącznik do Uchwały Nr
Rady Miejskiej w Skawinie
z dnia

**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Skawina
na rok 2026**

Spis treści

Wstęp	3
Rozdział I.....	5
I.1. Podstawy Prawne Programu	5
I.2. Uzależnienia	6
I.3. Lokalne działania Rady Miejskiej Skawiny w zakresie ograniczenia dostępności alkoholu.....	8
I.4. Diagnoza problemów uzależnień w Gminie Skawina	8
I.4.1. Skutki prawne, zdrowotne i społeczne związane z używaniem alkoholu, narkotyków, środków psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych.....	10
I.4.2. Konsekwencje zdrowotne i społeczne- dane liczbowe dotyczące leczenia osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków.	12
I.4.3. Dane Centrum Usług Społecznych za rok 2024 r.....	13
I.5. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z Gminy Skawina	16
I.6. Zasoby instytucjonalne i realizatorzy Gminnego Programu.....	19
Rozdział II.....	20
II.1. Cele Gminnego Programu	20
II.2. Cele szczegółowe:.....	20
II.3. Zadania i działania Gminnego Programu.....	21
II.4. Zadania realizujące cel operacyjny Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025	30
Rozdział III.....	32
III.1. Źródła i zasady finansowania Gminnego Programu	32
III.2. Monitoring i ewaluacja Gminnego Programu	33
III.3. Sprawozdawczość.....	34
III.4. Postanowienia i wnioski końcowe.....	34

Wstęp

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Skawina na rok 2026, zwany dalej „Programem”, stanowi kompleksowy dokument strategiczny, w którym określono kierunki lokalnej polityki w zakresie zapobiegania i ograniczania negatywnych skutków uzależnień. Program ten obejmuje zarówno działania profilaktyczne, ukierunkowane na minimalizację szkód zdrowotnych, psychologicznych oraz społecznych wynikających z używania substancji psychoaktywnych, takich jak alkohol, narkotyki i inne środki odurzające, a także uzależnień o charakterze behawioralnym, jak np. uzależnienie od hazardu, Internetu czy zakupów.

Wszystkie działania ujęte w Programie zostały opracowane na podstawie diagnozy sytuacji lokalnej i mają na celu odpowiedzieć na konkretne potrzeby społeczności Gminy Skawina. Uwzględniają one istniejące problemy społeczne, zidentyfikowane w toku pracy instytucji, organizacji społecznych. Program zakłada elastyczność działań, dostosowaną do dynamicznych zmian zachodzących w środowisku lokalnym, dzięki czemu możliwe jest skuteczne reagowanie na pojawiające się wyzwania związane z uzależnieniami.

Prace nad opracowaniem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Skawina poprzedziła szczegółowa Diagnoza Problemów Uzależnień Gminy Skawina opracowana w październiku 2022r. Informacje także zostały zgromadzone między innymi z placówek ochrony zdrowia (w tym szpitali), Komisariatu Policji w Skawinie, Straży Miejskiej w Skawinie, a także za pośrednictwem ankiet przeprowadzonych w placówkach oświatowych (szkołach podstawowych i ponadpodstawowych), fundacjach oraz stowarzyszeniach działających na terenie gminy.

Analiza zebranych danych, w tym wyników badań ankietowych, pozwoliła na zidentyfikowanie kluczowych problemów i wyzwań, z jakimi mierzą się zarówno instytucje, jak i mieszkańcy gminy. Wskazała również obszary wymagające szczególnej uwagi i interwencji w ramach planowanych działań profilaktycznych i pomocowych.

Uzyskane informacje stanowią istotny element merytoryczny i diagnostyczny, który umożliwił opracowanie programu odpowiadającego rzeczywistym potrzebom lokalnej społeczności, z uwzględnieniem specyfiki środowiska oraz aktualnych zagrożeń związanych z uzależnieniami.

Inicjatywy przewidziane w ramach Programu adresowane są do wszystkich grup społecznych zamieszkujących teren Gminy Skawina — zarówno dzieci i młodzieży, dorosłych, seniorów, rodzin, osób zagrożonych wykluczeniem społecznym czy zmagających się z problemem uzależnień. Działania realizowane w ramach Programu nie wykluczają żadnej grupy ze

względu na wiek, płeć, status materialny, pochodzenie społeczne ani inne czynniki różnicujące — celem jest inkluzyjność i powszechność działań profilaktycznych.

Podstawowym i nadrzędnym celem Programu jest wzmacnianie świadomości mieszkańców w zakresie szkodliwości używania alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych, a także edukacja na temat zagrożeń wynikających z uzależnień behawioralnych. Program zakłada systematyczne działania edukacyjne, informacyjne i promujące zdrowy styl życia, które mają służyć nie tylko zapobieganiu inicjacji substancji psychoaktywnych, ale również wspieraniu osób już uzależnionych i ich rodzin w procesie zdrowienia i powrotu do pełnej aktywności społecznej.

Realizacja Programu musi odbywać się zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, które precyzyjnie regulują zakres zadań gmin w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy. Każde zadanie włączone do Programu musi być zgodne z zapisami **ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, ustawy o ochronie zdrowia psychicznego**, a także pozostawać w spójności z celami i założeniami **Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021–2025**. Zapewnienie zgodności z tymi aktami prawnymi gwarantuje legalność, skuteczność oraz możliwość finansowania działań.

Za realizację Programu odpowiedzialne jest **Centrum Usług Społecznych w Skawinie**, które działa na podstawie ustawy o realizowaniu usług społecznych przez centra usług społecznych oraz ustawy o pomocy społecznej. CUS pełni rolę koordynatora i realizatora zadań wynikających z Programu, współpracując na co dzień z partnerami lokalnymi, instytucjami i organizacjami zaangażowanymi w przeciwdziałanie uzależnieniom oraz wsparcie rodzin i osób w kryzysie.

Rozdział I

I.1. Podstawy Prawne Programu

Podstawą prawną działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii są m.in. następujące ustawy:

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2023 r. poz. 2151 z późn. zm.).
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2023 r. poz. 1939 z późn. zm.).
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. 2024 poz. 1673).
4. Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U.2025 r. poz. 1214).
5. Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz.U. z 2024 r. poz. 1670).
6. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U. z 2024 r. poz. 917).
7. Ustawa z dnia 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r. poz. 1718).
8. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2025 r. poz. 1338).
9. Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2025 r. poz. 450).
10. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 r poz. 49).
11. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025 (Dz.U. z 2021 r. poz. 642). Ministerstwo Zdrowia przekazało do konsultacji publicznych projekt nowelizacji rozporządzenia, który zakłada wydłużenie obowiązywania obecnego NPZ z okresu pięcioletniego (2021–2025) na sześćioletni (2021–2026).W związku z trwającymi pracami legislacyjnymi dotyczącymi niniejszego Rozporządzenia, przyjęto decyzję o przedłużeniu Programu NPZ na rok 2026.

I.2. Uzależnienia

Uzależnienia towarzyszą ludziom od dawna. Współcześnie niemal każdy miał kontakt z osobą uzależnioną. Uzależnienie to złożony zespół objawów fizjologicznych, behawioralnych i psychicznych, w którym potrzeba sięgnięcia po substancję psychoaktywną dominuje nad innymi aspektami życia. Granica między dobrowolnym używaniem a przymusem bywa trudna do zauważenia, a po jej przekroczeniu osoba traci kontrolę i pozostaje uzależnioną do końca życia – nawet w okresach abstynencji.

Alkoholizm został uznany za problem medyczny przez WHO w 1951 roku, a od 1978 roku widnieje w Międzynarodowej Klasyfikacji Chorób (ICD-9) jako zaburzenie psychiczne i fizyczne, w którym alkohol staje się ważniejszy niż inne aspekty życia. Nałóg dotyka nie tylko osoby uzależnione, ale też ich bliskich. Coraz częściej problem ten dotyczy osób wykształconych, kobiet oraz młodzieży z dobrze sytuowanych rodzin. Alkohol bywa traktowany jako sposób na relaks, redukcję stresu czy ucieczkę od problemów.

Polskie prawo definiuje:

- **stan po użyciu alkoholu**, gdy stężenie alkoholu we krwi wynosi od 0,2 do 0,5 promila (lub rejestruje się obecność alkoholu w wydychanym powietrzu na poziomie od 0,1 mg do 0,25 mg w 1 dm³),
- **stan nietrzeźwości**, gdy stężenie alkoholu we krwi wynosi powyżej 0,5 promila (lub rejestruje się obecność alkoholu w wydychanym powietrzu na poziomie powyżej 0,25 mg w 1 dm³)¹.

Uzależnienie to nie tylko problem zdrowotny, ale także społeczny, psychiczny i ekonomiczny. Dlatego tak ważna jest szybka reakcja i profilaktyka – czyli działania zapobiegające pojawieniu się uzależnień. Profilaktyka uzależnień to świadome działania skierowane do jednostek i grup, mające na celu ograniczenie używania substancji psychoaktywnych oraz zapobieganie związanym z tym problemom.

Współczesna profilaktyka uzależnień opiera się na trzech głównych poziomach działań:

1. Profilaktyka uniwersalna

Skierowana do całych grup społecznych, niezależnie od stopnia narażenia na ryzyko uzależnienia. Jej celem jest zapobieganie powstawaniu problemów poprzez ograniczenie czynników sprzyjających uzależnieniom oraz wzmacnianie tych, które chronią przed nimi. Tego typu działania najczęściej obejmują dzieci, młodzież, rodziców i nauczycieli. Przykładem

¹ Źródło: Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982r art. 46.2.

są programy edukacyjne, które mają na celu opóźnienie momentu pierwszego kontaktu z alkoholem czy nikotyną.

2. Profilaktyka selektywna

Dotyczy osób lub grup, które z różnych względów – np. sytuacji rodzinnej, środowiskowej, ekonomicznej lub biologicznej – są bardziej narażone na uzależnienia niż reszta społeczeństwa. Działania w tym zakresie mają charakter wspierający i edukacyjny, a ich celem jest wczesne zapobieganie problemom. Przykładem może być pomoc kierowana do dzieci wychowujących się w rodzinach z problemem alkoholowym.

3. Profilaktyka wskazująca

Skierowana do osób, u których już pojawiły się pierwsze sygnały świadczące o problemie – np. nadużywających alkoholu lub sięgających po narkotyki. Celem jest szybka interwencja i ograniczenie dalszych szkód zdrowotnych lub społecznych. Przykładami są działania edukacyjne wobec młodzieży, która eksperymentuje z substancjami lub inicjatywy zapobiegające prowadzeniu pojazdów po użyciu alkoholu.

W szerszym ujęciu profilaktyka to także działania mające na celu ograniczenie skutków uzależnień, poprzez minimalizowanie strat ponoszonych przez osoby zażywające substancje psychoaktywne.

Ważnym elementem działań podejmowanych przez samorządy jest również przeciwdziałanie uzależnieniom behawioralnym.

Uzależnienia tego typu nie wynikają z przyjmowania substancji, lecz z nadmiernego powtarzania określonych czynności, które początkowo przynoszą ulgę czy przyjemność. Z czasem jednak prowadzą do psychicznego przymusu ich kontynuowania i zaburzają codzienne funkcjonowanie.

Do najczęściej występujących uzależnień behawioralnych należą m.in.:

- kompulsywne robienie zakupów (zakupoholizm),
- uzależnienie od hazardu,
- nadmierne jedzenie bez kontroli (kompulsywne objadanie się),
- uzależnienie od seksu i pornografii,
- nadmierne korzystanie z komputera, gier, Internetu (siecioholizm),
- uzależnienie od telefonu (fonoholizm).

Szczególnie narażone na rozwój takich uzależnień są dzieci i młodzież, dla których świat cyfrowy stanowi integralną część życia – od nauki, przez relacje społeczne, po rozrywkę. W związku z tym rośnie potrzeba edukacji oraz wczesnego rozpoznawania zagrożeń.

I.3. Lokalne działania Rady Miejskiej Skawiny w zakresie ograniczenia dostępności alkoholu

Rada Miejska w Skawinie podjęła Uchwałę Nr LXVI/976/24 z dnia 27 marca 2024 r. w sprawie ustalenia liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Miasta i Gminy Skawina.

Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży wynosi:

- 110 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo;
- 110 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5 % do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa);
- 110 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych powyżej 18% zawartości alkoholu.

Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży wynosi:

- 40 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających 4,5% zawartości alkoholu oraz piwo;
- 30 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa);
- 30 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych powyżej 18% zawartości alkoholu.

Kształtując lokalną politykę wobec alkoholu, Radni Rady Miejskiej w Skawinie w dniu 29 sierpnia 2018 r. **Uchwałą Nr XLVI/622/18 Rady Miejskiej w Skawinie w sprawie zasad usytuowania na terenie Miasta i Gminy Skawina miejsc sprzedaży, podawania napojów alkoholowych**, wskazali iż punkty sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (detal), za wyjątkiem napojów o zawartości alkoholu do 4,5% oraz piwa, nie mogą być zlokalizowane w odległości mniejszej niż 50 metrów od obiektów chronionych (przedszkoli, szkół podstawowych, szkół ponadpodstawowych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych, specjalnych ośrodków szkolno - wychowawczych, poradni psychologiczno - pedagogicznych oraz innych placówek oświatowo - wychowawczych). Sposób mierzenia odległości został określony w cyt. wyżej uchwale.

Uchwałą Nr XLVI/621/18 Rady Miejskiej w Skawinie z dnia 29 sierpnia 2018 r. wprowadzono na terenie Miasta i Gminy Skawina ograniczenia w godzinach nocnej sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży tj. między godziną 22.00 a 5.00.

I.4. Diagnoza problemów uzależnień w Gminie Skawina

W 2022 r. została przeprowadzona „Diagnoza Problemów Uzależnień Gminy Skawina”. Głównym celem niniejszego dokumentu było opracowanie pogłębionej diagnozy społecznej

służącej identyfikacji potrzeb oraz obszaru wymagającego wsparcia znajdującego się na terenie gminy.

„Diagnoza Problemów Uzależnień Gminy Skawina” pokazuje iż wśród dorosłych mieszkańców Gminy Skawina przynajmniej raz w życiu paliło marihuanę lub haszysz 14% badanych. W ciągu roku poprzedzającego badanie, marihuanę lub haszysz paliło 7% ankietowanych, a jedna osoba paliła więcej niż 20 razy. W ciągu ostatnich 30 dni, 10 osób zapaliło marihuanę lub haszysz. Z osób, które podały wiek palenia marihuany lub haszyszu, 12% paliła ją mając 18 lat lub więcej.

Do zażywania amfetaminy w ciągu życia przyznało się 4% ankietowanych (łącznie 13 respondentów), z czego jedna osoba miała z nią styczność 40 razy i więcej. W ciągu ostatniego roku do zażywania amfetaminy przyznały się dwie osoby, a ciągu ostatnich 30 dni nikt tego nie robił. Wszyscy respondenci biorący udział w badaniu, którzy mieli styczność z amfetaminą zażyli ją po ukończeniu pełnoletności².

Do zażywania ecstasy w ciągu życia przyznało się 2% ankietowanych (9 osób) z czego jedna osoba zrobiła to 3-5 razy. Przed upływem 12 miesięcy jedna osoba miała styczność (3-5 razy), tak jak w ciągu ostatnich 30 dni nikt (1-2 razy). Wszyscy respondenci biorący udział w badaniu, którzy mieli styczność z ecstasy zażyli ją po ukończeniu pełnoletności³.

Wśród badanej społeczności 5 osób przyznało się do zażycia LSD, grzybów halucynogennych (12 osób) oraz kokainy (3 osoby). W ciągu ostatnich 12 miesięcy 2 osoby zażyła LSD, 3 osoby grzyby halucynogenne, a 1 osoba – kokainę⁴.

Z 59 osób, które próbowały narkotyków, najczęściej robiły to na wakacjach (28 osób). Rzadziej było to u siebie w domu bądź u kolegi (16 osób)⁵.

Coraz większym problemem w polskim społeczeństwie jest dostęp do leków w aptece. Niektóre z nich np. pseudoefedryna wywiera wpływ na układ nerwowy i jeśli są stosowane niezgodnie z przeznaczeniem mogą wywołać efekty odurzające. Wiele osób może być także uzależnionych od powszechnie dostępnych leków przeciwbólowych (w Polsce sprzedaż leków rośnie).

Z terenu Gminy Skawina zgodnie z „Diagnozą Problemów Uzależnień Gminy Skawina” w ciągu całego życia do zażywania leków uspokajających lub nasennych bez zalecenia lekarza przyznało się 10% ankietowanych, z czego 3% zrobiło to od 1 do 2 razy, a kolejne 3% - powyżej 20 razy. W ciągu ostatnich 12 miesięcy ten procent się zmniejsza, chociaż niezmiennie 3% zażyło leki od 1 do 2 razy. Wśród badanych dwie osoby zażywały dopalacze 1-2 razy. W ciągu ostatnich 12 miesięcy oraz 30 dni taka sytuacja nie miała miejsca. Tylko 3%

² Diagnoza Problemów Uzależnień Gminy Skawina, Październik 2022 str. 61

³ ibid. str.62

⁴ ibid. str. 62

⁵ ibid. str. 63

pamięta wiek pierwszego spożycia środków uspokajających bądź nasennych i było to 18 lat lub więcej.

Z przeprowadzonych badań w „Diagnozie Problemów Uzależnień w Gminie Skawina” wynika iż ogromnym problemem jest uzależnienie od komputera, gier oraz fonoholizm. Uczniowie szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych najczęściej korzystają z komputera w celu kontaktu ze znajomymi, słuchania muzyki, oglądania filmów oraz przeglądania mediów społecznościowych. Młodszy uczniowie najczęściej (40%) spędzają od 1 do 3 godzin na korzystaniu z komputera, rzadziej jest to od 3 do 6 godzin (28%). Inaczej jest w przypadku starszych uczniów – więcej osób spędza od 3 do 6 godzin (30%) niż od 1 do 3 godzin (29%).

Uczniów szkoły ponadpodstawowej częściej dotyka problem spadku efektywności nauki bądź pracy w wyniku zbyt długiego przebywania w sieci (33%). Ponad 1/3 nie śpi późno w nocy, bo surfuje po Internecie (37%). Młodszym uczniom (31%) natomiast jest często zarzucane zbyt długie spędzanie czasu w sieci, zż 26% uczniów próbuje bezskutecznie ograniczyć czas w sieci⁶.

W opinii respondentów głównymi sytuacjami, które mają wpływ na uzależnienie od komputera bądź Internetu, są zaburzenia zdrowia fizycznego i psychicznego (59%), zerwanie kontaktów z otoczeniem (57%) oraz pogorszenie lub zerwanie relacji rodzinnych (55%)⁷.

Jeśli chodzi o fonoholizm to badania wykazały, że młodszy uczniowie najczęściej (33%) korzystają z telefonu od 1 do 3 godzin. Starsi uczniowie korzystają z telefonu dłużej od 3 do 6 godzin (32%). Według deklaracji uczniów szkoły podstawowej, telefon najczęściej wykorzystują dla zabicia czasu/z nudów (72%) oraz do rozmawiania (80%). Najczęściej używają telefonu w celu ćwiczeń (26%) oraz ściągania danych do lekcji (30%). Dla starszych uczniów telefon służy głównie do rozmawiania (70%), smsowania (68%) oraz zabicia czasu (67%). Tak jak w przypadku szkoły podstawowej, najmniejszą popularnością cieszą się ćwiczenia (31%)⁸.

Zdecydowana większość uczniów szkoły podstawowej (74%) oraz szkoły ponadpodstawowej (71%) nie przejmują się (nie robi to na nich wrażenia) w sytuacji, gdy nauczyciele bądź rodzice domagają się oddania telefonu.⁹

I.4.1. Skutki prawne, zdrowotne i społeczne związane z używaniem alkoholu, narkotyków, środków psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych.

Nadużywanie alkoholu, środków psychoaktywnych stwarza wiele problemów prawnych, zdrowotnych i społecznych.

⁶ Diagnoza Problemów Uzależnień Gminy Skawina, str. 80

⁷ Diagnoza Problemów Uzależnień Gminy Skawina, str. 67

⁸ ibid. str. 84

⁹ ibid. str. 84

Konsekwencje prawne związane z niewłaściwym używaniem alkoholu oraz przestępstwa i czyny karalne popełnione z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii przedstawiają dane liczbowe uzyskane z Komisariatu Policji i Straży Miejskiej w Skawinie.

Z danych **Komisariatu Policji w Skawinie** za 2024 r. wynika:

- liczba wykroczeń przeciwko przepisom ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi, tj. za spożywanie alkoholu wbrew zakazowi: ujawniono łącznie: **733**, nałożono mandat karny: **358**, (dla porównania w 2023 r. ujawniono łącznie 684, nałożono mandatów karnych 309),
- liczba kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych w Gminie Skawina: **8006**, (dla porównania w 2023 r. wyniosła 9014),
- liczba interwencji domowych związanych z przemocą w rodzinie (liczba sprawców znajdujących się pod wpływem alkoholu): Ilość interwencji **42**, liczba sprawców znajdujących się pod wpływem alkoholu **16**, (dla porównania w 2023 r. Ilość interwencji 39, liczba sprawców znajdujących się pod wpływem alkoholu 9),
- liczba wniosków sporządzonych o ukaranie do Sądu Rejonowego w związku z zakłóceniem spokoju i porządku publicznego przez osoby będące pod wpływem alkoholu: **3** (dla porównania w 2023 r. wyniosła 2),
- liczba podejrzanych o popełnienie czynów karalnych (w tym przestępstw) w związku z alkoholem: **47** (dla porównania w 2023 r. wyniosła 69),
- liczba przestępstw popełnionych przeciwko przepisom ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi, która dotyczy przypadków sprzedaży napojów alkoholowych osobom nieletnim: **0** (dla porównania w 2023 r. wyniosła 0),
- liczba zatrzymanych kierowców w związku z prowadzeniem pojazdów pod wpływem alkoholu: **57**, (dla porównania w 2023 r. wyniosła 76),
- liczba interwencji przeprowadzonych wobec osób nietrzeźwych przebywających w miejscu publicznych: **brak danych**, (dla porównania w 2023 r. brak danych),
- liczba przestępstw popełnionych z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii z podziałem na miejsce zdarzenia: miasto - **16**, sołectwa – **3**, (dla porównania w 2023 r. wyniosła miasto - **8**, sołectwa – **2**),
- liczba zatrzymanych kierowców będących pod wpływem narkotyków: **1**, (dla porównania w 2023 r. wyniosła 1)
- liczba ujawnionych osób podejrzanych, które dokonały przestępstw pod wpływem narkotyków lub innych środków odurzających: **1** (dla porównania w 2023 r. wyniosła 0).

Ze statystyki **Straży Miejskiej w Skawinie** odnotowano następujące dane za rok 2024:

- liczba wykroczeń przeciwko przepisom ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi- za spożywanie napojów alkoholowych wbrew zakazowi- **346** (dla porównania w 2023 r. wyniosła 361),

- liczba udzielonych **pouczeń** wobec sprawców wykroczeń popełnionych przeciwko przepisom ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (dot. spożywania napojów alkoholowych wbrew zakazowi)- **309** (dla porównania w 2023 r. wyniosła 312),
- liczba nałożonych **mandatów** karnych na sprawców wykroczeń popełnionych przeciwko przepisom ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi- za spożywanie napojów alkoholowych wbrew zakazowi - **36** (dla porównania w 2023 r. wyniosła 46),
- liczba sporządzonych wniosków o ukaranie do Sadu Rejonowego, w związku **z zakłóceniem spokoju** i porządku publicznego przez osoby będące pod wpływem alkoholu- **9** (dla porównania w 2023 r., wyniosła 6),
- liczba sporządzonych wniosków do Sądu Rejonowego o ukaranie **za spożywanie napojów alkoholowych** wbrew zakazowi- **1** (dla porównania w 2023 r. wyniosła 3)
- odsetek interwencji Straży Miejskiej dot. spożywania alkoholu w miejscach, w których jest to zabronione - **2,92** (dla porównania w 2023 r. wyniosła 3,05),
- liczba **interwencji** przeprowadzonych wobec osób nietrzeźwych przebywających w miejscach publicznych, w których pozostawienie ich mogło zagrażać ich życiu lub zdrowiu - **122** (dla porównania w 2023 r. wyniosła 144).

Dane z **Sądu Rejonowego w Wieliczce**, II Wydział Karny:

- liczba osób - mieszkańców Gminy Skawina skazanych na kare pozbawienia wolności- **56** osób (dla porównania w 2023 r. wyniosła 56),
- liczba osób - mieszkańców Gminy Skawina- skazanych na karę pozbawienia wolności za przestępstwa „narkotykowe” z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii - **2** osoby (dla porównania w 2023 r. wyniosła 2),
- liczba osób- mieszkańców Gminy Skawina- skazanych na karę pozbawienia wolności za przestępstwa „narkotykowe z ustawy o przeciwdziałaniu narkomani, wobec których zastosowano warunkowe zawieszenie kary pozbawienia wolności - **brak spraw**.

I.4.2. Konsekwencje zdrowotne i społeczne- dane liczbowe dotyczące leczenia osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków.

Uzupełnieniem danych dotyczących problemów uzależnień są informacje dotyczące leczenia odwykowego mieszkańców Gminy Skawina w różnych typach zakładów lecznictwa odwykowego (w warunkach stacjonarnych, dziennych oraz ambulatoryjnych) zlokalizowanych na terenie Krakowa – dane obejmują **2024 rok**.

Dane ze **Szpitala Klinicznego im. Dr Józefa Babińskiego w Krakowie** przedstawiają się następująco w 2024 r. na Oddziale Terapii uzależnionych od Alkoholu przebywało 27 osób, na Oddziale Leczenia Alkoholowych Zespołów Abstynencyjnych przebywało 40 osób,

Pozostałe Oddziały to 37 osoby, w Poradni dla Osób z problemami Alkoholowymi 60 osób, razem leczonych osób z terenu Gminy Skawina to 164 osób.

Dane ze **Szpitala Specjalistycznego im. Ludwika Rydygiera w Krakowie**, Oddział Toksykologii i Chorób Wewnętrznych z Pododdziałem Detoksykacji przedstawiają się następująco w 2024 r. leczonych było **7** pacjentów mieszkańców Miasta i Gminy Skawina uzależnionych od substancji psychoaktywnych, alkoholu i narkotyków w tym 5 pacjentów uzależnionych od alkoholu, 2 pacjentów uzależnionych od narkotyków i innych substancji psychoaktywnych.

Dane z **Krakowskiego Stowarzyszenia Terapeutów Uzależnień w Krakowie** przedstawiają się następująco za 2024 r. leczyło się **7** osób uzależnionych od alkoholu, **8** mieszkańców Gminy Skawina uzależnionych od narkotyków i innych substancji psychoaktywnych. Natomiast osób współuzależnionych leczących się w Ośrodku było **6**.

Dane z **Ośrodka Leczenia, Terapii i Rehabilitacji Uzależnień w Krakowie, Stowarzyszenie MONAR** wskazują, że w 2024 r. w Ośrodku nie przebywała żadna osoba z diagnozą uzależnienia mieszanego z terenu Gminy Skawina.

Dane z **Centrum Medycyny Profilaktycznej Sp.z.o.o w Krakowie** przedstawiają się następująco w 2024 r. w poradni leczyły się **3** osoby - 2 osoby uzależnione od alkoholu i 1 osoba współuzależniona.

Natomiast dane z **Pogotowia Ratunkowego im. Siegfrieda Greinera w Skawinie** przedstawiają się następująco w 2024 r. u **36** osób stwierdzono efekt toksycznego alkoholu, u **5** osób stwierdzono zaburzenia zachowania spowodowane przyjmowaniem narkotyków i innych środków psychoaktywnych. Należy nadmienić, iż Pogotowie Ratunkowe w Skawinie podczas interwencji na miejscu zdarzenia, nie przeprowadza testów na obecność alkoholu, narkotyków i środków psychoaktywnych w organizmie pacjenta. Powyższe dane pochodzą z badania podmiotowego i przedmiotowego pacjenta.

Gmina Skawina ma podpisaną umowę z Miejskim Centrum Profilaktyki Uzależnień w Krakowie (ul. Rozrywki 1), która umożliwia Policji i Straży Miejskiej dowożenie do wytrzeźwienia zarówno mieszkańców Gminy Skawina, jak i osób spoza gminy, które zostały zatrzymane na jej terenie. W 2024 roku do wytrzeźwienia przewieziono 129 osób, a w 2023 roku były to 133 osoby.

I.4.3. Dane Centrum Usług Społecznych za rok 2024 r.

W okresie od 1 stycznia 2024 r. do 31 grudnia 2024 r. w CUS w Skawinie, ul. Ks. J. Popiełuszki 17 zapewniało mieszkańcom Gminy Skawina bezpłatne specjalistyczne wsparcie. W tym okresie odbywały się dyżury specjalistów:

- prawnika,
- terapeuty uzależnień,
- psychologów dla dorosłych- także psychologa dla obywateli Ukrainy,

- mediatora,
- specjalisty w zakresie poradnictwa i wsparcia rodzin/par będących w kryzysie,
- specjalisty seksuologa,
- psychologa dziecięcego,
- psychiatry dziecięcego.

Mieszkańcy Gminy Skawina mogli korzystać ze wsparcia i pomocy Centrum Usług Społecznych w Skawinie, ul. Ks. J. Popiełuszki 17, które świadczyło bezpłatną pomoc dla mieszkańców Skawiny w 2024 r.

W okresie od 1 stycznia 2024 roku do 31 grudnia 2024 roku psychologowie oraz terapeuta uzależnień udzielili mieszkańcom Gminy Skawina bezpłatnie 919 porad dla 241 osób.

W Centrum Usług Społecznych w Skawinie w okresie sprawozdawczym prawnik, prowadził konsultacje i poradnictwo prawno-społeczne z zakresu pomocy społecznej, kodeksu cywilnego i prawa rodzinnego. Udzielał także porad prawnych w przedmiocie zasad i formalnych wymogów tworzenia pism procesowych do sądu w sprawach dotyczących przemocy domowej. Prawnik udzielił łącznie **277** porad dla **189** osób.

Liczbę porad specjalistycznych udzielonych w CUS przedstawia tabela nr 1.

Tabela 1. Liczba porad udzielonych w CUS w 2024 r.

L.P.	Rodzaj konsultacji	Liczba porad udzielonych w CUS w 2024 r.	Liczba osób korzystających z CUS w 2024.r.
1.	Psycholog/terapeuta uzależnień	919	241
2.	Prawnik	277	189

W ramach udzielanego wsparcia w Centrum Usług Społecznych mieszkańcy gminy skorzystali z usług **mediatora**, który prowadził **17** spotkań mediacyjnych, w których uczestniczyło 10 kobiet i 4 mężczyzn.

W roku sprawozdawczym pełnił dyżur specjalista w **zakresie poradnictwa i wsparcia rodzin/par będących w kryzysie oraz seksuologii**, z którego wsparcia skorzystały łącznie **33** osoby (19 kobiet i 13 mężczyzn).

Psycholog dziecięcy w roku sprawozdawczym pełnił od lutego do grudnia 2024 r. 23 dyżury i udzielił 79 porad dla **53** osób nadmienić należy, iż psycholog dziecięcy pełnił dyżur od 7 lutego 2024r. i odbył w roku sprawozdawczym 23 dyżury.

Psychiatra dziecięcy w 2024 r. odbył 1 dyżur w grudniu 2024 r. i objął wsparciem i pomocą **9** osób.

Prowadzono bezpłatnie **Punkt Informacyjno-Konsultacyjno-Wspierający dla osób uwikłanych w przemoc, osób uzależnionych, członków rodzin z problemem alkoholowym i narkotykowym oraz uzależnień behawioralnych** dla mieszkańców gminy. Dyżur pełnił Starszy Specjalista Pracy Socjalnej – stacjonarnie w siedzibie CUS oraz w formie telefonicznej.

Do głównych zadań punktu należy m.in. udzielanie wsparcia rodzinom, motywowanie do podjęcia leczenia, inicjowanie interwencji w sytuacjach przemocy oraz współpraca z innymi podmiotami zajmującymi się rozwiązywaniem problemów uzależnień i przemocy.

W ramach działalności Punktu podejmowano działania interwencyjne i edukacyjne adresowane do osób stosujących przemoc. W stosunku do których uruchomiono procedury „Niebieskie Karty” przez odpowiednie służby. Działania te wymagały także współpracy służb w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych, w tym współpracy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Centrum Usług Społecznych w Skawinie wykonuje także zadania własne gminy o charakterze obowiązkowym oraz zadania zlecone z zakresu administracji rządowej. Podstawowym zadaniem jest zapewnienie na terenie gminy wszechstronnych i dostępnych świadczeń określonych m.in. ustawie o pomocy społecznej, o świadczeniach rodzinnych, o pomocy osobom uprawnionym do alimentów i o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W 2024 r. udzielono pomocy rodzinom z problemem alkoholowym - **18** rodzin zostało objętych pomocą (w tym **26** osób w rodzinie), z powodu narkomanii objęto **1** osobę.

Bardzo istotnym problemem naszych czasów jest przemoc domowa - zjawisko, które w bardzo wielu przypadkach jest ukryte i nie zostaje ujawnione. Jest to zjawisko trudne do zdiagnozowania. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy domowej.

W Skawinie działa Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej, który zajmuje się głównie diagnozowaniem problemu przemocy na terenie gminy, inicjuje podejmowanie działań wobec osób lub rodzin dotkniętych problemem przemocy i znajdującym się w kryzysie i spotyka się cyklicznie. Działania te skierowane są przede wszystkim na rozwiązanie konkretnego problemu. Kluczowym aspektem działalności zespołu jest interwencja kryzysowa, która obejmuje zarówno ofiary przemocy domowej, jak i sprawców. Zespół oferuje również pomoc psychologiczną, terapeutyczną oraz prawną osobom dotkniętym przemocą domową oraz innymi towarzyszącymi problemami. Zespół Interdyscyplinarny realizuje działania określone w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej.

W 2025 r. podjęto działania zmierzające do wprowadzenia odpłatności za część usług. Zgodnie z Zarządzeniem Nr 27/24 Dyrektora Centrum Usług Społecznych w Skawinie z dnia

30.12.2024 r. wprowadzono regulamin odpłatności za świadczenie usług społecznych w CUS w Skawinie od dnia 2 stycznia 2025 r.

W Programie Usług Społecznych w Gminie Skawina na lata 2024-2026 określono wysokość kosztu usługi na poziomie 15% w przypadku m.in.: wsparcia terapeuty uzależnień, wsparcia psychologicznego dla osób dorosłych, wsparcie dla rodzin i par będących w kryzysie, wsparcie mediatora, wsparcie seksuologa, Treningu Umiejętności Społecznych, Treningu Umiejętności Rodzicielskich, Szkoły dla Rodziców i Wychowawców, wsparcia psychologicznego dla dzieci i młodzieży i ich rodziców.

W ramach Gminnego Programu dofinansowano **Placówkę Wsparcia Dziennego dla Dzieci i Młodzieży „SIEMACHA Spot”** prowadzona zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W placówce realizowano program socjoterapeutyczny, w którym uczestniczyło **166** dzieci.

Do zadań placówki należy:

- zapewnieniu dzieciom i młodzieży opieki i wychowania,
- wspieraniu ich rozwoju, pomoc w odrabianiu zadań domowych,
- prowadzeniu zajęć pozwalających na rozwój zainteresowań np. informatycznych, sportowych, plastycznych, kulinarnych, teatralnych, turystycznych, ekologicznych i fotograficznych.
- organizacja czasu wolnego poprzez gry zespołowe, wycieczki, spotkania z ciekawymi ludźmi oraz udział w lokalnych imprezach.

I.5. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z Gminy Skawina

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych działa w oparciu o ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2023 poz. 2151 z późn. zm.) i wykonuje swoje działania w oparciu o regulamin Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zgodnie z Zarządzeniem Nr 65/05 Burmistrza Miasta i Gminy Skawina z dnia 11 kwietnia 2005 r.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 2026 roku będzie podejmować działania w zakresie:

- Współpracy z podmiotami realizującymi zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych (współpraca z Policją, Strażą Miejską, Sanepidem, Prokuraturą, Zespół Interdyscyplinarny).
- Udzielania informacji o sposobach i miejscach uzyskania pomocy w rozwiązywaniu problemów alkoholowych.
- Podejmowania czynności administracyjnych takich jak m.in. kierowanie na badania przez biegłych, kierowanie wniosków do Sądu, pism do kuratorów, pisma do Prokuratury, do komorników, do Sądu itp., wydawanie opinii dot. zgodności

lokalizacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych, uczestniczenie w postępowaniach sądowych, przeprowadzenie kontroli punktów sprzedawania i podawania napojów alkoholowych (planowanych i doraźnych), wizje lokalne w punktach sprzedaży i podawania napojów alkoholowych

- Finansowania badań diagnostycznych prowadzonych przez biegłych sądowych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu.
- Szkoleń organizowanych dla sprzedawców napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania zapisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, oraz kampanie i działania edukacyjne kierowane do przedsiębiorców i sprzedawców.
- Udziału członków GKRPA w specjalistycznych szkoleniach z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz przeciwdziałania przemocy domowej
- Udziału przedstawicieli GKRPA w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej, w grupach diagnostyczno – pomocowych, monitoringach procedur NK oraz udział przedstawicieli gminy w postępowaniach sądowych jako oskarżyciel publiczny w sprawach o wykroczenia z ustawy o wychowaniu w trzeźwości (art. 131, art. 15).

Na podstawie Zarządzenia Nr 65/05 Burmistrza Miasta i Gminy Skawina z dnia 11 kwietnia 2005 r. Gminna Komisja przedkłada Burmistrzowi Miasta i Gminy Skawina sprawozdanie z działalności za rok ubiegły.

W skład komisji wchodzi obecnie 5 członków powołanych Zarządzeniem Nr 53/2023 Burmistrza Miasta i Gminy Skawina z dnia 13 lutego 2023 r. ze zmianami określonymi w zarządzeniu;

Nr 227/2023 Burmistrza Miasta i Gminy Skawina z dnia 25 lipca 2023 r.

Osoby te są przeszkolone w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Posiedzenia Komisji odbywają się w budynku Centrum Usług Społecznych w Skawinie przy ul. Ks. J. Popiełuszki 17, w każdy wtorek w godzinach od 16.00 do 19.00 w celu obsługi mieszkańców (poza świętami i dniami ustawowo wolnymi). Posiedzenia GKRPA mogą również odbywać się w inne dni w zależności od potrzeb komisji. Poza posiedzeniami plenarnymi, członkowie Komisji wykonują inne czynności wynikające z zakresu działania Komisji poza siedzibą Centrum Usług Społecznych (np. wizja lokalna punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych, uczestnictwo w kontrolach punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych, uczestnictwo w grupach diagnostyczno - pomocowych powoływanych w związku z prowadzonymi procedurami „Niebieskie Karty”, udział w posiedzeniach Sądu).

Dla członków Komisji ustala się następujące wynagrodzenie:

- za udział w posiedzeniu plenarnym członek Komisji otrzymuje wynagrodzenie w wysokości 60,00 zł brutto za każdą pełną, przepracowaną godzinę zegarową. Wypłata wynagrodzenia, nastąpi na podstawie miesięcznego zestawienia w okresach miesięcznych tj. do 10 - go dnia następnego miesiąca. Zestawienie uwzględnić będzie: datę/liczbę posiedzeń, liczbę przepracowanych godzin, listę obecności na posiedzeniach, oraz łączną kwotę wynagrodzenia brutto przypadającą dla członka Komisji,
- za uczestnictwo w kontrolach punktów sprzedaży/podawania napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż alkoholów, o ile nie jest to związane z innymi zadaniami członka Komisji realizowanymi w tym samym czasie, członek Komisji wchodzący w skład „Zespołu Kontrolującego” otrzymuje wynagrodzenie w wysokości 60,00 zł brutto za 1 punkt sprzedaży/podawania napojów alkoholowych, w których dokonano kontroli. Wypłata wynagrodzenia, nastąpi na podstawie miesięcznego zestawienia w okresach miesięcznych tj. do 10-go dnia następnego miesiąca. Zestawienie uwzględnić będzie: imię i nazwisko członka Komisji przeprowadzającego kontrolę, datę kontroli, liczbę punktów, w których przeprowadzono kontrolę oraz łączną należną kwotę wynagrodzenia brutto przypadającą dla członka Komisji. Podstawą zatwierdzenia zestawienia do wypłaty będzie potwierdzenie przez Przewodniczącego Komisji lub Zastępcę Przewodniczącego Komisji na podstawie protokołów z przeprowadzonych kontroli w danych punktach sprzedaży lub podawania napojów alkoholowych.
- za wykonywanie czynności poza siedzibą CUS członkowie Komisji otrzymują wynagrodzenie w wysokości 40 zł. Czynności takie jak: wizje lokalne w punktach sprzedaży i podawania napojów alkoholowych, uczestnictwo w grupach diagnostyczno-pomocowych i zespołach monitorujących „Niebieskie Kart”, udział w posiedzeniach Sądu. Wypłata wynagrodzenia, nastąpi na podstawie miesięcznego zestawienia w okresach miesięcznych tj. do 10-go dnia następnego miesiąca. Zestawienie uwzględnić będzie: imię i nazwisko członka Komisji, datę, liczbę godzin uczestniczącego w wizji lokalnej punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych, uczestnictwo w grupach do spraw przeciwdziałania przemocy i zespołach monitorujących Niebieskie Karty i udział w posiedzeniach Sądu. Podstawą zatwierdzenia zestawienia do wypłaty będzie potwierdzenie przez Przewodniczącego Komisji lub Zastępcę Przewodniczącego Komisji na podstawie protokołów z przeprowadzonych kontroli w danych punktach sprzedaży lub podawania napojów alkoholowych.

Z każdego posiedzenia Komisji sporządzone są listy obecności i protokoły zatwierdzone przez Przewodniczącego Komisji lub Zastępcę Przewodniczącego Komisji, które stanowią podstawę do sporządzenia zestawienia zbiorczego do wynagrodzenia. Wynagrodzenia za działalność Komisji w miesiącu styczeń zostanie zrealizowane po uprawomocnieniu się Uchwały Rady Miejskiej w Skawinie w sprawie przyjęcia niniejszego Programu.

W przypadku nieobecności członka na posiedzeniu Komisji wynagrodzenie nie przysługuje.

W roku 2024 r. Komisja odbyła **53** posiedzeń, w trakcie których podejmowano między innymi czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.

W 2024 r. do Komisji wpłynęły 44 nowe wnioski o objęcie postępowaniem zmierzającym do podjęcia leczenia odwykowego przez osoby nadużywającej alkoholu. Ponadto członkowie Komisji, przeprowadzają rozmowy motywujące z członkami rodzin osób z problemem alkoholowym, służą szeroką informacją dotyczącą możliwości i form pomocy dla członków rodzin osób z problemem alkoholowym. Wskazują miejsca, gdzie można uzyskać specjalistyczną pomoc z uwzględnieniem dyżurów psychologów, prawnika, terapeuty uzależnień, Grupy Anonimowych Alkoholików „AQUA VITA”, Grupy Anonimowych Alkoholików „Hallera”, Grupy Rodzinnej Al.- Anon „Vita Rosa” działającej przy Centrum Usług Społecznych w Skawinie, Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej.

I.6. Zasoby instytucjonalne i realizatorzy Gminnego Programu

Podmiotem realizującym Gminny Program jest Centrum Usług Społecznych w Skawinie.

Zasoby instytucjonalne:

- Centrum Usług Społecznych
 - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Skawinie
 - Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej
 - Urząd Miasta i Gminy Skawina
 - Centrum Usług Wspólnych
 - Sołectwa
 - Rady Osiedli
 - Placówka Wsparcia Dziennego dla Dzieci i Młodzieży
 - Placówki Diennej Opieki i Aktywizacji Osób Starszych
 - Punkt Informacyjno - Konsultacyjno - Wspierający dla osób uwikłanych w przemoc, osób uzależnionych, członków rodzin z problemem alkoholowym i narkotykowym oraz uzależnień behawioralnych
 - Placówki Oświatowe działające na terenie Gminy Skawina
 - Zespół Specjalistycznych Placówek Wspierania Edukacji w skład, którego wchodzi: Specjalistyczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Skawinie, Biblioteka Pedagogiczna w Skawinie
 - Poradnia Psychologiczna dla Dzieci i Młodzieży w Skawinie będąca w strukturze Szpitala im. dr Józefa Babińskiego SPZOZ w Krakowie
 - Centrum Zdrowia Psychicznego Małopolska- Południe będące w strukturze Szpitala im. dr Józefa Babińskiego SPZOZ w Krakowie
 - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krakowie - filia Skawina, ul. Kopernika 13,

- Policja
- Straż Miejska w Skawinie
- Placówki Zdrowotne na terenie Gminy Skawina
- Parafie, poradnie rodzinne
- Grupa Samopomocowa Anonimowych Alkoholików AA „AQUA VITA”
- Grupa Samopomocowa Anonimowych Alkoholików „Haller”
- Grupa Rodzinna „Al.-Anon” „Vita Rosa”
- Stowarzyszenie abstynenckie „Alam”
- Miejska Biblioteka Publiczna w Skawinie
- Organizacje pozarządowe
- Lokalne media
- inne instytucje i osoby w zakresie wspólnego reagowania na występujące problemy, inne podmioty, a których działalność ma na celu przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy domowej.

Rozdział II

II.1. Cele Gminnego Programu

Głównym celem Gminnego Programu jest przeciwdziałanie powstaniu uzależnień oraz ograniczenie negatywnych konsekwencji społecznych, zwłaszcza szkód zdrowotnych i zaburzeń życia rodzinnego, wynikających z używania alkoholu, narkotyków oraz uzależnień behawioralnych.

Osiągnięciu celu głównego ma służyć realizacja przedstawionych celów szczegółowych. Będzie to możliwe przy zaangażowaniu wszystkich instytucji działających na terenie gminy oraz przedstawicieli społeczności lokalnej.

II.2. Cele szczegółowe:

Cele szczegółowe Programu:

1. Dążenie do zmiany struktury spożywania napojów alkoholowych, narkotyków oraz innych substancji psychoaktywnych oraz ograniczenia ich spożywania.
2. Udzielenie osobom uzależnionym, zagrożonym uzależnieniem oraz członkom ich rodzin wsparcia psychologicznego, społecznego, prawnego. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i integrowanie ze społecznością lokalną.
3. Ograniczenie dostępności do alkoholu, narkotyków i innych środków psychoaktywnych przez osoby niepełnoletnie poprzez realizację programów profilaktycznych.
4. Wzrost społecznej świadomości poprzez prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przemocy domowej oraz uzależnień behawioralnych.

5. Przeciwdziałanie naruszeniom przepisów prawa w związku z nieprawidłową reklamą oraz sprzedażą napojów alkoholowych.
6. Minimalizowanie naruszeń prawa, regulowanego ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii.
7. Poszerzenie i urozmaicenie działań o charakterze profilaktycznym w ramach realizacji Gminnego Programu.
8. Podnoszenie poziomu wiedzy społeczności lokalnej na temat problemów i zagrożeń związanych z używaniem alkoholu, zjawiska narkomanii i innych uzależnień oraz możliwości zapobiegania temu zjawisku.
9. Współpraca i wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych, narkomanii, przemocy domowej i uzależnień behawioralnych. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i innymi jednostkami pożytku publicznego w obszarze profilaktyki i rehabilitacji uzależnień.

III.3. Zadania i działania Gminnego Programu

Zadaniami Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Skawina na rok 2026 są:

- I. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem oraz członków rodzin osób z problemami wynikającymi z nadużywania alkoholu i substancji psychoaktywnych, a także dotkniętych przemocą domową. Zwiększenie dostępności terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób z grupy uzależnień behawioralnych.
- II. Udzielenie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkotykowe, psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową.
- III. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo - wychowawczych i socjoterapeutycznych.
- IV. Wspomaganie działalności instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkotykowych.
- V. Działania na rzecz ograniczenia dostępności alkoholu oraz podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów dotyczących reklamy napojów alkoholowych i zasad ich spożywania określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.
- VI. Wspieranie zatrudnienia socjalnego przez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej i klubów integracji społecznej.

I. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem oraz członków rodzin osób z problemami wynikającymi z nadużywania alkoholu i substancji psychoaktywnych, a także dotkniętych przemocą domową. Zwiększenie dostępności terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób z grupy uzależnień behawioralnych

Nr.	Działania	Wskaźniki
I.1.	Prowadzenie Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego dla osób uzależnionych i członków rodzin z problemem alkoholowym i narkotykowym oraz osób dotkniętych przemocą domową zlokalizowanego w Skawinie przy ul. Ks. J. Popiełuszki 17. W ramach zadania przewiduje się pokrycie kosztów utrzymania i eksploatacji pomieszczeń (m.in. media, telefon, Internet, sprzątanie, drobne remonty), zakup niezbędnego wyposażenia oraz materiałów biurowych, edukacyjnych i informacyjnych (np. ulotki, broszury, plakaty), a także sprzętu do pracy. Środki obejmą również wynagrodzenia specjalistów i personelu recepcji, koszty opinii biegłych w sprawach uzależnień, opłaty sądowe związane z wnioskami GKRPA oraz koszty doręczeń realizowanych przez komornika.	• liczba osób korzystających z poradnictwa i konsultacji specjalistów • liczba udzielonych porad, konsultacji przez specjalistów • liczba specjalistów świadczących wsparcie • liczba godzin udzielonego wsparcia
I.2.	Wspieranie grup samopomocowych działających na terenie gminy	• liczba grup funkcjonujących na terenie Gminy Skawina • liczba form wsparcia
I.3.	Edukacja społeczna i informacja (rozpowszechnianie materiałów informacyjnych o dostępnych formach pomocy, ulotki, plakaty, media społecznościowe, strony Internetowe)	• liczba form wsparcia
I.4	Zapobieganie problemom wynikającym z picia alkoholu przez osoby starsze (m.in. prowadzenie edukacji publicznej w celu uświadamia osobom starszym i ich rodzinom ryzyka związanego ze spożywaniem alkoholu i nadużywaniem leków a także edukacji profesjonalistów rozpoznawania ryzykownych wzorów używania alkoholu)	• liczba działań • liczba uczestników

Nr.	Działania	Wskaźniki
I.5.	Rozwijanie współpracy międzyinstytucjonalnej (współpraca z Sądem, Policją, OPS, szkołami i organizacjami pozarządowymi).	• liczba podjętych działań
I.6.	Opracowanie Lokalnej Diagnozy Problemów Uzależnień	• Liczba opracowanych diagnoz
I.7.	Inne działania wynikające z bieżącej analizy sytuacji.	• liczba podjętych działań

II. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe oraz narkomanii pomocy i wsparcia psychospołecznego i prawnego, a w szczególności ochrony przed przemocą domową

Nr.	Działania	Wskaźniki
II.1.	Zapewnienie dostępu do poradnictwa psychospołecznego i prawnego dla rodzin z problemem alkoholowym, osób współuzależnionych i/lub dorosłych wychowujących się w rodzinach z problemem alkoholowym/narkotykowym oraz dla osób dotkniętych problemem przemocy domowej (dyżury specjalistów w punkcie konsultacyjnym).	• liczba udzielonych porad/ konsultacji • liczba osób objętych wsparciem
II.2	Prowadzenie Punktu Informacyjno- Konsultacyjno - Wspierającego dla osób uwikłanych w przemoc, osób uzależnionych, członków rodzin z problemem alkoholowym i narkotykowym oraz uzależnień behawioralnych (Skawina, ul. Ks. J. Popiełuszki 17)	• liczba osób korzystających • liczba założonych Niebieskich Kart
II.3.	Podnoszenie kwalifikacji kadry zaangażowanej w pomoc osobom uzależnionym oraz ich rodzinom w szczególności w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej poprzez organizację i/lub dofinansowanie specjalistycznych szkoleń, warsztatów oraz superwizji.	• liczba szkoleń i innych form szkoleniowych • liczba uczestników
II.4.	Organizowanie lokalnych inicjatyw informacyjno-edukacyjnych ukierunkowanych na przeciwdziałanie zachowaniom ryzykownym i przemocy domowej oraz na promowanie zdrowego stylu życia w tym upowszechnianie informacji na temat zjawiska	• liczba podjętych działań

Nr.	Działania	Wskaźniki
	przemocy omowej i możliwości przeciwdziałania przemocy w rodzinach (m.in. kampanie społeczne).	
II.5.	Zapewnienie pomocy psychologicznej, opiekuńczo-wychowawczej oraz socjoterapeutycznej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym, narkotykowym lub dotkniętych przemocą. W ramach zadania planowane jest: 1. Dofinansowanie Specjalistycznej Placówki Wsparcia Dziennego dla Dzieci i Młodzieży wraz z placówkami podwórkowymi, prowadzonej na zlecenie Gminy Skawina zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (lokalizacja: Skawina, ul. Rynek 24), 2. Utrzymanie bieżące pomieszczeń placówki (Skawina, ul. Rynek 24), w tym pokrycie kosztów mediów, drobnych napraw i zakupu niezbędnego wyposażenia, 3. Utrzymanie budynku przy ul. Szkolnej 1 w Skawinie jako bazy lokalowej do realizacji programów socjoterapeutycznych, zajęć wspierających oraz miejsca spotkań grupy AA w tym opłaty za media, drobne remonty i inne koszty związane z bieżącym funkcjonowaniem.	• liczba dzieci uczęszczających na zajęcia prowadzone w świetlicach oraz w placówce wsparcia dziennego
II.6.	Zagospodarowanie czasu wolnego poprzez m.in. tworzenie warunków do alternatywnego spędzania czasu wolnego, celem propagowania modelu życia bez alkoholu i środków psychoaktywnych oraz wzmacnianie więzi na płaszczyźnie rodzic-dziecko poprzez tworzenie miejsc aktywnego wypoczynku np. place zabaw.	• liczba podjętych działań
II.7.	Inne działania wynikające z bieżącej analizy sytuacji.	• liczba podjętych działań

III. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo- wychowawczych i socjoterapeutycznych.

Nr.	Działania	Wskaźniki
III.1.	Prowadzenie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom w szkołach oraz placówkach opiekuńczo- wychowawczych, obejmujących realizację programów edukacyjnych dla dzieci i młodzieży. Realizacja rekomendowanych programów profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej, adresowanych do dzieci i młodzieży.	• liczba realizowanych programów profilaktycznych/programów rekomendowanych /warsztatów • liczba uczestników • liczba placówek oświatowych i opiekuńczo- wychowawczych biorących udział w projekcie
III.2.	Prowadzenie działań profilaktycznych ukierunkowanych na rozwijanie i wzmacnianie kompetencji wychowawczych oraz umiejętności budowania prawidłowych relacji rodzinnych wśród rodziców, przyszłych rodziców i opiekunów. Działania obejmują również promocję zdrowego stylu życia oraz przeciwdziałanie uzależnieniom, np. m.in.: program „Szkoła dla Rodziców i Wychowawców”, Treningi Umiejętności Rodzicielskich (TUR-y) oraz szkolenia dla rodziców dzieci szkolnych (on-line), wsparcie dla rodziców/rodzin dzieci ze szczególnymi potrzebami.	• liczba zrealizowanych działań • liczba uczestników
III.3.	Działania na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców/użytkowników ruchu drogowego,(np. udział	• liczba projektów • liczba placówek/instytucji biorących udział w wydarzeniu

Nr.	Działania	Wskaźniki
	w kampaniach społecznych, dystrybucja ulotek, działania edukacyjne).	• ilość ulotek rozdysponowanych w gminie
III.4.	Prowadzenie działań profilaktyczno-edukacyjnych ukierunkowanych na przeciwdziałanie uzależnieniom (alkoholowym, narkotykowym, behawioralnym) oraz przemocy, a także na wspieranie rozwoju prozdrowotnych postaw wśród dzieci i młodzieży, poprzez realizację warsztatów oraz spotkań profilaktycznych, w tym zajęć z zakresu Treningu Umiejętności Społecznych (TUS).	• liczba zrealizowanych działań • liczba osób objętych wsparciem
III.5.	Prowadzenie działań profilaktycznych i edukacyjnych adresowanych do kadry pedagogicznej – nauczycieli, wychowawców i pedagogów – w zakresie zapobiegania uzależnieniom, przeciwdziałania zachowaniom ryzykownym oraz kształtowania prozdrowotnych postaw, realizowanych w ramach profilaktyki zintegrowanej, programów zapobiegających wypaleniu zawodowemu nauczycieli. Przedsięwzięcia obejmują m.in. krótkie interwencje profilaktyczne tj. np. Fred goes net, organizację szkoleń, warsztatów oraz cyklicznych spotkań wspierających (np. „Klub Pedagoga”, szkolenia dla rad pedagogicznych).	• liczba osób biorących udział w działaniach profilaktycznych i edukacyjnych • liczba działań
III.6.	Organizacja oraz dofinansowanie szkoleń, konferencji dla kadry Centrum Usług Społecznych i innych instytucji zaangażowanych w realizację działań z zakresu profilaktyki uzależnień, w tym pracowników Centrum Usług Wspólnych w Skawinie oraz placówek oświatowych (szkół i przedszkoli). Celem działań jest podnoszenie kompetencji osób pracujących z dziećmi i młodzieżą –	• liczba działań • liczba uczestników

Nr.	Działania	Wskaźniki
	w szczególności w obszarze skutecznych oddziaływań profilaktycznych oraz udzielania wsparcia dzieciom i rodzinom dotkniętym problemem uzależnień.	
III.7.	Działania informacyjne i profilaktyczne oraz propagowanie wiedzy na temat FAS-alkoholowego zespołu płodowego i FASD- spektrum alkoholowych uszkodzeń płodu głównie wśród młodzieży, młodych dorosłych oraz personelu medycznego placówek zdrowia- poprzez m.in. organizację spotkań informacyjno-edukacyjnych, konferencji, szkoleń, warsztatów.	• liczba zorganizowanych działań informacyjno-edukacyjnych • liczba uczestników
III.8.	Współdziałanie z Komisariatem Policji w Skawinie, Strażą Miejską, Powiatową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną w Krakowie oraz innymi podmiotami w zakresie rozpoznawania i reagowania na zjawiska związane ze spożywaniem i nadużywaniem alkoholu, środków odurzających oraz innymi formami uzależnień, w tym uzależnień behawioralnych, poprzez realizację wspólnych działań prewencyjnych, informacyjnych i interwencyjnych.	• liczba wspólnie podjętych działań • liczba uczestników
III.9.	Opracowanie, zakup i rozpowszechnienie materiałów edukacyjnych i informacyjnych związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień, przemocy domowej, wykluczenia społecznego	• liczba zakupionych/ opracowanych i rozpowszechnionych materiałów edukacyjnych i informacyjnych
III.10	Prowadzenie badań z obszaru profilaktyki zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży w placówkach oświatowych na terenie gminy Skawina	• Raport z przeprowadzonych badań
III.11.	Inne działania wynikające z bieżącej analizy sytuacji.	• liczba podjętych działań

IV. Wspomaganie działalności instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkotykowych.

Nr.	Działania	Wskaźniki
IV.1.	Wspieranie zadań realizowanych przez stowarzyszenia abstynenckie/trzeźwościowe oraz kluby abstynenckie. (w tym m.in. grupy AA: „AQUA VITA”, „HALLER”, „AL-ANON”, „VITA ROSA”, Stowarzyszenie Abstynenckie „ALAM” i inne) działającymi na rzecz osób uzależnionych, współuzależnionych oraz ich rodzin w celu wspierania działań edukacyjnych i integracyjnych, w tym poprzez udostępnianie nieodpłatnie pomieszczeń na spotkania grup oraz podejmowanie wspólnych inicjatyw profilaktycznych.	• liczba działań
IV.2.	Udzielanie dotacji lub zlecanie zadań organizacjom pozarządowym realizującym programy edukacyjno-profilaktyczne, terapeutyczne lub informacyjne a także wspieranie lokalnych inicjatyw społecznych służących ograniczaniu używania substancji psychoaktywnych i promujących zdrowy styl życia.	• liczba dofinansowanych organizacji pozarządowych • liczba zrealizowanych projektów/projektów wspartych przez gminę • liczba uczestników
IV.3.	Prowadzenie działań edukacyjnych, wspierających i readaptacyjnych w obszarze uzależnień, obejmujących przekazywanie wiedzy o uzależnieniach i leczeniu, promowanie życia wolnego od nałogów, wspieranie abstynencji oraz działania integracyjne na rzecz powrotu osób uzależnionych do aktywnego życia. Zadanie obejmuje także edukację publiczną w zakresie profilaktyki zdrowia, zachowań ryzykownych i promocji zdrowego stylu życia poprzez kampanie społeczne i lokalne wydarzenia dla mieszkańców.	• liczba działań • liczba odbiorców
IV.4.	Inne działania wynikające z bieżącej analizy sytuacji.	• liczba podjętych działań

V. Działania na rzecz ograniczenia dostępności alkoholu oraz podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów dotyczących reklamy napojów alkoholowych i zasad ich spożywania określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego

Nr.	Działania	Wskaźniki
V.1.	Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w tym podejmowanie czynności zmierzających do objęcia leczeniem osób uzależnionych, motywowanie osób nadużywających alkoholu do podjęcia leczenia i przyjmowanie wniosków dotyczących kierowania na obowiązkowe leczenie odwykowe.	• liczba wniosków o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego
V.2.	Dokonywanie kontroli punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.	• liczba kontroli placówek handlowych i gastronomicznych • liczba podjętych działań zmierzających do wszczęcia postępowania, liczba wniosków o cofnięcie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
V.3.	Podejmowanie działań zmierzających do wszczęcia postępowania z naruszeniem art. 13 ¹ i art.15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu	• liczba interwencji w związku z naruszeniem przepisów w związku z naruszeniem przepisów dotyczących reklamy napojów alkoholowych i zasad ich sprzedaży określonych w art. 13¹ i 15 ustawy
V.4.	Opiniowanie przez GKRPA wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych lub podawanie napojów alkoholowych pod kątem zgodności z uchwałami Rady Miejskiej w Skawinie	• liczba pozytywnie/negatywnie zaopiniowanych wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż

Nr.	Działania	Wskaźniki
	dotyczącymi limitu punktów sprzedaży i ich lokalizacji.	napojów alkoholowych w miejscu lub poza miejscem sprzedaży
V.5.	Ograniczenie sprzedaży alkoholu w pobliżu obiektów chronionych np. przedszkoli, szkół podstawowych itp., monitorowanie i zgłaszanie przypadków: nielegalnej reklamy alkoholu (np. piwa na banerach, w witrynach sklepów, spożywania alkoholu w miejscach publicznych objętych zakazem, sprzedaży alkoholu bez zezwoleń)	liczba punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na terenie gminy

VI. Wsparcie zatrudnienia socjalnego przez organizowanie i finansowanie Centrów Integracji Społecznej i Klubów Integracji Społecznej

Gmina Skawina nie ma podpisanych umów z Centrami Integracji Społecznej i Klubami Integracji Społecznej.

II.4. Zadania realizujące cel operacyjny Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025

Zintegrowane przeciwdziałanie uzależnieniom

L.p.	Nazwa zadania/działania
1.	Edukacja zdrowotna i profilaktyka uzależnień (uniwersalna, selektywna, wskazująca) realizowana zgodnie z wynikami badań naukowych (w tym epidemiologicznych) oraz dobrą praktyką w dziedzinie przeciwdziałania uzależnieniom.
2.	Monitorowanie i badania problematyki związanej z sytuacją epidemiologiczną w zakresie używania wyrobów tytoniowych, w tym nowatorskich wyrobów tytoniowych i elektronicznych papierosów, używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i NSP, spożywania alkoholu (z uwzględnieniem monitorowania poziomu i struktury spożycia oraz dostępności alkoholu).
3.	Edukacja kadr (w tym szkolenia) uczestniczących w realizacji zadań z zakresu profilaktyki uzależnień.
4.	Poszerzanie i udoskonalanie oferty oraz wspieranie realizacji programów profilaktyki o naukowych podstawach lub o potwierdzonej skuteczności, w szczególności zalecanych w ramach Systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego.

L.p.	Nazwa zadania/działania
5.	Poszerzanie i podnoszenie jakości oferty pomocy psychologicznej, socjoterapeutycznej i opiekuńczo - wychowawczej dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym i ich rodzin.
6.	Zwiększenie dostępności i podniesienie jakości specjalistycznej pomocy dla osób doświadczających przemocy w rodzinie.
7.	Redukcja szkód, leczenie, rehabilitacja i reintegracja społeczna osób uzależnionych oraz ich bliskich.

Uzależnienie od alkoholu

L.p.	Nazwa zadania/działania
1.	Wdrożenie i upowszechnianie standardów i procedur profilaktyki, diagnozy oraz terapii FASD (Spektrum Płodowych Zaburzeń Alkoholowych) zgodnie z aktualnym stanem wiedzy naukowej.
2.	Kształcenie personelu medycznego w zakresie umiejętności rozpoznawania wzorów picia i podejmowania interwencji wobec pacjentów pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie oraz na temat FASD.
3.	Zmniejszanie dostępności fizycznej i ekonomicznej alkoholu.
4.	Zwiększanie skuteczności w przestrzeganiu prawa w zakresie produkcji, dystrybucji, sprzedaży, reklamy, promocji oraz spożywania napojów alkoholowych.

Uzależnienia od zachowań (uzależnienia behawioralne)

L.p.	Nazwa zadania/działania
1.	Upowszechnianie wiedzy dotyczącej problematyki uzależnień behawioralnych, w tym wydawanie materiałów informacyjno - edukacyjnych, prowadzenie kampanii społecznych, strony i poradni internetowej oraz telefonu zaufania.

Uzależnienia od narkotyków

L.p.	Nazwa zadania/działania
1.	Zadania na rzecz ograniczania stosowania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i NSP.

Wykaz zadań służących realizacji celu operacyjnego 3: Promocja zdrowia psychicznego Narodowego Programu Zdrowia.

Promocja zdrowia psychicznego

L.p.	Nazwa zadania/działania
1.	Realizacja projektów i programów edukacyjnych, wychowawczych, interwencyjnych oraz profilaktycznych opartych na podstawach naukowych, w tym programów profilaktyki uniwersalnej, wskazującej i selektywnej.

Rozdział III

III.1. Źródła i zasady finansowania Gminnego Programu

Głównym źródłem finansowania zadań Gminnego Programu są środki finansowe znajdujące się w budżecie gminy Skawina :- w Dziale: 851 Ochrony Zdrowia , **Rozdział 85154 „Przeciwdziałanie alkoholizmowi”** oraz **Rozdział 85153 „Zwalczanie Narkomanii”** pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, o których mowa w art. 18² ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 z późn. zm.), które nie mogą być przeznaczone na inne cele. Wpływy z opłat ujemuje się w dziale 756, Rozdział 75618 „Wpływy z innych opłat stanowiących dochody jednostek samorządu terytorialnego na podstawie ustaw”.

Art. 18² mówi, że „Dochody z opłat za zezwolenia wydane na podstawie art. 18 i art. 18¹ oraz dochody z opłat określonych w art. 11¹ będą wykorzystane na realizację:

- 1) gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, o których mowa w art. 4¹ ust. 2,
- 2) zadań realizowanych przez placówkę wsparcia dziennego, w której mowa w art. 9 pkt 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, o którym mowa w art. 4¹ ust. 2; - i nie mogą być przeznaczone na inne cele”,

oraz - Dział 756, Rozdział 75618 „Wpływy z innych opłat stanowiących dochody jednostek samorządu terytorialnego na podstawie ustaw”, o których mówi art. 9² ust 11 „opłata za zezwolenie, o którym mowa w art. 9 ust 1 lub 2, oraz za zezwolenia na sprzedaż, o którym mowa w art. 9⁵ ust 4, dla przedsiębiorcy zaopatrującego przedsiębiorcę posiadającego zezwolenie na sprzedaż detaliczną napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży w napoje alkoholowe w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml wynosi dodatkowo 25 zł za każdy pełny litr 100% alkoholu w opakowaniach” i ust 21 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 z późn. zm.).

Opłaty wnoszone za sprzedaż napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml stanowią wysokości:

- a) 50% dochód gminy, na terenie których jest prowadzona sprzedaż napojów alkoholowych
- b) 50 % przychód Narodowego Funduszu Zdrowia (dalej NFZ).

Część opłat jest przekazywana do Narodowego Funduszu Zdrowia (dalej NFZ) z przeznaczeniem na działania o charakterze edukacyjnym i profilaktycznym oraz świadczenia opieki zdrowotnej w zakresie opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień oraz innych następstw zdrowotnych spożywania alkoholu, z uwzględnieniem art. 9⁷ ust. 3h

ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.¹⁰

Zgodnie z art. 9³ ust. 4 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi „**Gmina przeznacza środki, o których mowa w ust. 3 pkt 1, na działania mające na celu realizację lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu**”.

W dalszej kolejności opłaty mogą być przeznaczone na zadania wykraczające poza zakres Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. **Jednakże zadania te muszą mieć związek z przeciwdziałaniem negatywnym skutkom spożywania alkoholu**¹¹.

Środki finansowe z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych niewykorzystane w danym roku budżetowym przechodzą jako nadwyżki na rok następny i są przeznaczone na realizację Gminnego Programu. W miarę pozyskiwania środków „zewnętrznych” mogą być realizowane inne przedsięwzięcia profilaktyczne.

III.2. Monitoring i ewaluacja Gminnego Programu

Monitoring sytuacji w zakresie uzależnień od alkoholu i narkotyków stanowi istotny element planowania oraz oceny skuteczności działań profilaktycznych i terapeutycznych. Prowadzony będzie w sposób ciągły, z wykorzystaniem następujących źródeł informacji:

1. Współpracy i wymiany danych pomiędzy instytucjami, organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami realizującymi lub wspierającymi działania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień na terenie Gminy Skawina.
2. Analizy realizacji Gminnego Programu, przygotowywanej na podstawie informacji przekazywanych przez podmioty zaangażowane w jego wdrażanie.
3. Działań diagnostycznych, służących ocenie skali i rodzaju zagrożeń związanych z uzależnieniami oraz efektywności prowadzonych programów profilaktycznych i terapeutycznych.

Zebrane dane stanowią podstawę do podejmowania decyzji dotyczących modyfikacji, rozszerzenia bądź ograniczenia konkretnych działań profilaktycznych i terapeutycznych, realizowanych wśród dzieci, młodzieży oraz dorosłych mieszkańców miasta i gminy Skawina.

¹⁰ „Rekomendacje do zrealizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych przez przeciwdziałania narkomanii w 2024 roku” Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom str. 80

¹¹ „Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii w 2024 roku” Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom str. 81

III.3. Sprawozdawczość

Centrum Usług Społecznych w Skawinie przygotowuje coroczny raport z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, uwzględniający jego efekty i przekłada go Radzie Miejskiej w terminie do **30 czerwca roku** następującego po roku sprawozdawczym.

CUS sporządza także informację z realizacji działań podejmowanych w danym roku, które wynikają z Gminnego Programu i przesyła ją do Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom w terminie do **15 kwietnia** następującego roku, którego dotyczy informacja.

III.4. Postanowienia i wnioski końcowe

W ramach Gminnego Programu kontynuowano działania sprawdzone w latach ubiegłych, jednocześnie wdrażając nowe inicjatywy odpowiadające na aktualne potrzeby mieszkańców. Takie podejście umożliwia elastyczne reagowanie na zmieniającą się sytuację społeczną oraz skuteczne przeciwdziałanie zjawisku uzależnień.

Program odgrywa istotną rolę w podnoszeniu świadomości społecznej dotyczącej zagrożeń związanych z nadużywaniem alkoholu, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży jako grup najbardziej podatnych na wpływy środowiskowe. Prowadzone w szkołach działania profilaktyczne oraz kampanie edukacyjne skierowane do rodziców, nauczycieli i opiekunów przyczyniają się do kształtowania prozdrowotnych postaw oraz promowania życia wolnego od uzależnień. Szczególnie warto podkreślić rosnącą rolę edukacji rówieśniczej oraz interaktywnych form przekazu, które zwiększają skuteczność podejmowanych działań.

Na terenie Gminy Skawina zapewniono mieszkańcom dostęp do specjalistycznej pomocy w zakresie terapii uzależnień, wsparcia psychologicznego oraz poradnictwa prawnego. Funkcjonowanie punktów konsultacyjnych, a także działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych umożliwiają szybszą diagnozę problemów oraz kierowanie osób potrzebujących do odpowiednich instytucji pomocowych.

Ważnym elementem Programu są również działania o charakterze środowiskowym i informacyjnym. Lokalne kampanie społeczne, organizacja konferencji tematycznych, TUS-y, TUR-y, Szkoła dla Rodziców i Wychowawców a także dystrybucja materiałów edukacyjnych (plakatów, ulotek) zwiększają dostęp do rzetelnych informacji oraz sprzyjają zmianie postaw społecznych wobec alkoholu i innych substancji psychoaktywnych. Inicjatywy te, szczególnie gdy są realizowane przy aktywnym udziale lokalnej społeczności, wzmacniają więzi międzyludzkie, promują integrację oraz zapobiegają wykluczeniu społecznemu osób z grup ryzyka.

Na szczególną uwagę zasługuje owocna współpraca Gminy z instytucjami i służbami działającymi na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom, w tym z Policją, Strażą Miejską,

placówkami oświatowymi oraz organizacjami pozarządowymi. Takie partnerstwo instytucjonalne umożliwia podejmowanie kompleksowych i skoordynowanych działań, które przynoszą wymierne efekty w ograniczaniu zjawiska nadużywania alkoholu w środowisku lokalnym.

Wnioski płynące z realizacji programu wskazują na konieczność dalszego umacniania współpracy międzysektorowej, rozszerzania oferty profilaktycznej, zwłaszcza wśród młodzieży oraz systematycznej oceny efektywności podejmowanych działań. Rekomenduje się także rozwijanie nowoczesnych form edukacji profilaktycznej oraz zwiększenie zaangażowania społeczności lokalnej w tworzenie i realizację działań programowych.

Tabela 1.Liczba porad udzielonych w CUS w 2024 r.....	14
---	----